Antzinako Egiptoko zibilizazioa

Egipto eta Nilo

Egiptoarren bizitza Nilo ibaiaren mende zegoen, biztanleak ibai bazterretako lur sail estu eta emankorretan bizi baitziren. Egipto herrialde lehorra da; izan ere, Nilo gabe basamortua izango litzateke. Urtero iraila iristen zenean, Nilok gainezka egiten zuen uholdeak sortuz bazterretako lurretan. Urak jaisten zirenean, lokatz geruza bat gelditzen zen. Geruza hori hain emankorra zenez, nekazariek bi edo hiru uzta izaten zituzten urtean.

Komunikatzeko bide nagusia ere bazen Nilo ibaia, elkarrengandik ehunka kilometrora zeuden hiriak lotzen baitzituen.

Faraoiak

Erregea, faraoia, ez zen soilik Egiptoko gobernatzailea; jainkotzat ere hartzen zuten.

Faraoiaren botereak ez zeukan mugarik. Erresuma osoa zen berea. Berak erabakitzen zuen zer zegoen ongi eta zer gaizki, bere hitza lege zen.

Piramideak

Piramideak, Aintzinako Egiptoko erregeen hilobiak dira. Haietako handiena Keopsena da. Piramide honek ehun metro inguruko luzera du eta harri blokez osatuta dago. Harriak itsasontziz eramaten zituzten, eta eraikitzeko gunean bertan zatitzen zituzten bloketan, harri bakoitza zehatz-mehatz neurtzen eta ebakitzen zen, zegokion lekuan ondo geratzeko.

Bizimodua

Egiptoar gehienak nekazariak ziren. Garia eta garagarra lantzen zituzten nagusiki.

Uzta biltzeko garaian, den-denek, gizonezkoek, emakumezkoek eta apaizek laguntzen zuten egin beharreko lanetan. Umeek animaliak zaintzen zituzten, behiak, ardiak, ahuntzak...

Artisau egiptoarrak oso trebeak ziren. Egurrezko irudiak egiten zituzten; egurra lantzeko tresna gehienak oso gutxi aldatu dira orduz geroztik. Beste artisau batzuek buztinaz forma eta tamaina askotako ontziak egiten zituzten eskuz. Zapatarien lanbidea erraza zen, jendeak erabiltzen zuen oinetako bakarra larruz edo papiroz egindako sandalia baitzen. Dena dela, gehienetan, hankahutsik, oinutsik, ibili ohi ziren.

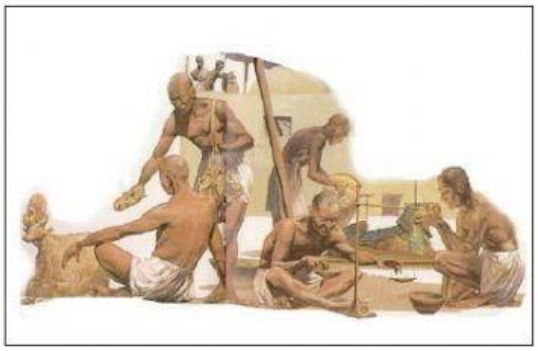

Egiptoarrek urre asko zeukaten. Urrezko bitxiak egiteaz gain, objektuak urreztatzen zituzten, hau da, gainetik urrezko geruza jartzen zuten. Faraoien estatuak eta sarkofagoak, aldiz, urre trinkoz eginda zeuden.

Eskultoreek brontzezko, egurrezko eta abarrezko irudiak egiten zituzten baina, batez ere, harrizkoak. Harginek harria lantzeko ez zuten burdinazko tresnarik, haien tresnak ez ziren oso aproposak; hala ere, harrizko estatua ikaragarri handiak egin zituzten abilezia handiz.

Ezagutu... EGIPTOARRAK.
TTARTTALO (Egokitua)

1. Zergatik zuen Nilo ibaiak garrantzi handia egiptoarren bizimoduan? Idatz itzazu bi arrazoi.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Aukeratu egia den esaldi bakarra.

A. Egiptoko jabeak eskribauak eta apaizak ziren.

B. Antzinako Egipton faraoiak gobernatzen zuen.

C. Faraoia erregea zen baina ez zuen agintzen.

D. Faraoiaren boterea ez zen oso handia.

3. Zer egiten zuten piramideetako harriekin?

A. Harrobietan moztu, bloke txikiak egin eta itsasontziz eraman.

B. Basamortuko karabanek garraiatzen zituzten piramideetaraino.

C. Piramidearen ondoan zatitzen zituzten bere tokian jartzeko.

D. Itsasontziak egiteko erabiltzen zituzten.

4. Zertarako eraiki ziren piramideak?

A. Faraoien gorpuak han gordetzeko.

B. Egiptoarren altxorrak ezkutatzeko.

C. Harrizko eskulturak egiteko.

D. Piramideak faraoien etxebizitzak ziren.

5. Zer dakigu Egiptoko zapatarien lanbideaz?

A. Zapatariak oso pobreak zirela denak oinutsik ibiltzen zirelako.

B. Oso lanbide zaila zela larrua eta papiroa landu behar zituztelako.

C. Ez zegoela zapataririk, jendea oinutsik ibiltzen zelako.

D. Lanbide hori ez zela zaila baina jendea askotan oinutsik ibiltzen zela.

6. Noiz ereiten zituzten haziak?

A. Uholdeak etorri baino lehenago.

B. Nilo Ibaiak gainezka egiten zuenean.

C. Lurra erabat lehor zegoenean.

D. Uholdetako urak jaitsi eta gero.

7. Idatz itzazu Keops piramideari buruzko hiru datu.

.....
.....

.....
.....

.....
.....

8. Zergatik zuen meritu handia harginek harria lantzeko egiten zuten lanak?

.....
.....

.....
.....

.....